

Digues-me la veritat de Déu!

primària sisè curs

Autors

Ángel Ayala Guijarro
Carles Such Hernández

BAULA – VERBO DIVINO

Coordinació de projecte Chus Sanz i Juan Pedro Castellano

Coordinació d'edició Juan Antonio Castro

Autors Ángel Ayala Guijarro i Carles Such Hernández

Editors Ana Isabel Navarro i Ramon Sorribes

Traducció Albert Subirats

Disseny de col·lecció 3 Comunicació visual

Il·lustració de coberta Claudia Ranucci

Il·lustració d'interiors Valentí Gubianas i Ximena Maier

Coordinació de producció Jesús García Sancho

Fotografies Age-Fotostock, Cover, Getty Images, Index Fototeca

Impressió Tallers Gràfics Edelvives · Ctra. De Madrid, km 315,700. 50012 SARAGOSSA

Tallers Gràfics certificats ISO 9001

© Editorial Verbo Divino, 2009 · © Edicions Baula, 2009

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat de les excepcions previstes per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprògràfics, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

**Totes les activitats que es proposen en aquest llibre
han de realitzar-se en un quadern, mai en el mateix llibre.**

Índex

Salutacions	5
1 Fins aviat! (Ex 33,1-23).....	8
2 Quin art! (Jr 18,1-17).....	14
3 Quina paciència! (Lc 13,6-9)	20
Taller 1. Som els protagonistes!	26
4 Com un pare i una mare (Mt 6,9-13).....	28
5 Fes tu el mateix (Jn 13,1-20).....	34
6 Et donem el que tenim (Ac 3,1-12).....	40
Taller 2. I ara, uns minuts per a la publicitat	46

Aquesta col·lecció, Bíblia i Escola, està pensada perquè els nois i les noies de 5 a 12 anys coneguen millor els personatges i les històries que narra la Bíblia i us adoneu que tenen molt a veure amb el que vosaltres viviu.

En cada quadern trobareu sis narracions, cadascuna treballada de manera divertida i amena a partir de la realitat més pròxima, i dos tallers bíblics. Els vostres professors i educadors també rebran propostes didàctiques amb les quals us podran ajudar en aquest acostament a la Bíblia.

Entreu sense por en cada història, és tota una aventura!

Digues-me la veritat de Déu!

Si ho recordes, quan eres petit tenies una imatge del teu pare i de la teva mare que difereix bastant de la que tens ara. A mesura que anem creixent, malgrat que les persones del nostre voltant no pateixin grans canvis, tenim una altra percepció d'elles. La imatge que ens queda condiciona la nostra manera de relacionar-nos-hi. I a mesura que creixem, la nostra imatge d'aquesta persona també varia. O és que no sents un cert temor davant de persones que et feien por, o alegria quan et trobes amb aquelles altres que et feien riure?

En les narracions d'aquest curs descobrirem la imatge de Déu Pare. Com te l'imagines? Vellet? Amb barba blanca? Com un jutge assegut en un gran tron? Segur que en alguna ocasió t'hauràs preguntat: com és realment Déu? L'única resposta que et podem donar és la que ens ofereixen les «comparacions» que utilitza Jesús quan parla del seu Pare. No va donar cap definició de Déu, sinó que va explicar moltes històries que presentaven gestos, maneres, qualitats... del seu Pare Déu.

Per això hem cregut important acudir a aquestes narracions que ens van «dibuixant» un rostre vertader de Déu. Al capdavall, quan ens preguntem «com és Déu?», només podem respondre: «com Jesús ens el va presentar en les seves narracions». En aquest sentit, utilitza indistintament el meu Pare Déu o el Regne de Déu és com... (No t'agradaria saber com és?)

Volem recordar-te que els textos bíblics són adaptacions perquè els entenguis millor, per això hi trobaràs algunes diferències si els llegeixes a la Bíblia. Concretament aquestes adaptacions estan basades en els textos bíblics de *La Bíblia Ecuménica* (Edelvives).

1

Fins aviat!

Volem

Presentar Déu com un amic.

Reconèixer el valor de la lleialtat i la confiança en l'amistat.

Connectem

En una classe de 6è de Primària, la tutora va trobar damunt la taula la carta anònima següent:

Estimada professora:

Em sento tan sola, tan ferida i amb tant de dolor, que ni tan sols m'atreveixo a explicar-ho a ningú. Sento que necessito escriure-ho per treure-ho fora, perquè m'oprimeix el pit.

Fa dos dies, S. i M. (no vull dir-ne els noms), les meves dues millors amigues, em van trair. Portem juntes des d'Infantil, i sempre ho hem fet tot juntes. Jo em sentia molt a gust amb elles i confiava en elles més que en ningú altre. Però fa tres dies li van explicar això de la meva família a P., precisament a P., que saben que no la suporto! Em vull morir. M'agradaria no tornar-les a veure ni parlar mai més amb elles. Què puc fer ara? Segur que P., que té la llengua molt llarga, ho explica a tota la classe! Estic desesperada!

Per què se sent tan malament aquesta noia? N'hi ha per a tant? Dialogueu sobre això. Comenteu a classe què li podríem aconsellar.

Llegim Ex 33,1-23

Després de caminar molt de temps pel desert, els israelites estaven molt cansats i creien que Déu els havia abandonat. Així que van decidir relacionar-se amb altres déus. Per això van construir un vedell d'or al qual van adorar com un déu.

Déu es va entristir en veure que s'oblidaven d'Ell tan aviat, i així ho va fer saber a Moisès:

—Ja no em sento gens còmode anant amb vosaltres. A partir d'ara caminareu sols; i quan vulguis alguna cosa, vine i parlarem tu i jo.

Moisès es va sentir dolgut i així ho va fer saber a la resta del poble. Tots van reconèixer que no havien obrat bé i es van avergonyir. Per la seva part, Moisès va col·locar una tenda de campanya fora del campament a la qual va denominar «Tenda del trobament»; quan ho necessitava, hi anava per parlar amb Déu. Cada vegada que això succeïa, una columna de núvol es col·locava davant la porta mentre durava la trobada.

Déu parlava cara a cara amb Moisès com qui parla amb un amic:

—Moisès, tinc molta confiança en tu i vull que dirigeixis aquest poble.

—Si és així, Senyor, acompanya'ns i no ens deixis sols.

—Està bé —va respondre Déu—, per tu us acompanyaré.

—Una última cosa, Senyor —va dir Moisès—, podria veure el teu rostre i tota la teva glòria?

—Ho sento, Moisès, faré passar davant teu tota la meva bondat i, amagat rere aquesta roca, em podràs veure d'esquena, però el meu rostre, ningú no el pot veure.

Així va ser com Moisès va mantenir una relació pròxima amb Déu al llarg del camí pel desert.

La resta dels habitants del poble, quan Moisès anava a parlar amb Déu, guaitaven a la porta de les seves tendes i restaven de genolls mentre Moisès i Déu conversaven.

Sabies que...

El rostre de Déu. Entre els israelites existia la creença que cap ésser humà no podia veure el rostre de Déu, perquè això suposava la mort.

Per a ells, en el rostre estava escrit la identitat més autèntica, i mirant algú a la cara era possible arribar-lo a conèixer de debò. Aquesta és la raó per la qual tenien prohibit realitzar escultures o pintures que representessin Déu. Jahvè, el Déu d'Israel, és un Déu diferent, que cerca les persones per entrar en relació amb elles, però alhora manté sempre quelcom ocult per demostrar que és Déu.

Moisès demana en aquest relat poder mirar Déu i veure-li el rostre, però Jahvè no li ho concedeix, perquè això suposaria que el Senyor i Moisès són iguals, i la seva relació s'hauria trencat per sempre.

Comprendre el text

- Repassa en el text de l'Èxode quin ritual (passos, gestos, lloc...) segueix Moisès per parlar amb Déu i amb el poble.
- Imagina el lloc on es produïa la trobada entre Déu i Moisès i dibuixa'l (intenta fixar-te en els detalls del relat per reproduir-los en el teu dibuix).
- Repassa minuciosament el relat i relaciona les accions que es donen amb els òrgans o parts del cos que les duen a terme. Copia aquesta taula al teu quadern i completa-la:

Acció	Part del cos
Moisès escoltava Déu.	Les orelles
...	...

- Situa't dins el relat. Pensa per què i per a què es troben Déu i Moisès. Imagina't que poguessis estar amagat en la Tenda mentre parlen i escoltar-los. Escriu una redacció en el teu quadern on intentis reproduir la conversa que mantindrien.
- En aquest relat Déu apareix com un amic que es comunica de cor a cor. Cerca en el diccionari paraules que reflecteixin aquesta relació. Per exemple: sincer, proper... Després completa aquesta oració al teu quadern: *El Déu que es relaciona amb Moisès és...*

Llenguatge simbòlic

La Tenda del Trobament

Amb aquest nom es designa el lloc de diàleg amb Déu que, situat a certa distància del campament dels hebreus, feia visible la presència del Senyor enmig d'ells.

La Tenda del Trobament parla d'un Déu que fa el camí al costat del seu poble i que tria restar en un espai similar al que utilitzen els israelites en la seva marxa pel desert. El Senyor planta la seva tenda al costat de la dels caminants com a mostra del seu desig de romandre al seu costat durant la travessia cap a la Terra Promesa, mostrant-nos el rostre d'un Déu caminant que comparteix amb ells el camí i l'esforç.

En ella es troben sovint Déu i Moisès per conversar, com fan els amics. Moisès surt de la Botiga radiant i feliç: la relació amb Jahvè li dóna forces i ànim per seguir endavant amb la tasca encomanada. Després dirigirà a tothom les paraules que ha escoltat, posant en contacte el poble amb Déu.

- Pensa quins llocs són especials per a tu. Què els fa diferents? Tria'n un i descriu-lo al teu quadern.

- En el relat queda clar que únicament Moisès pot entaular una relació directa i personal amb Déu; la resta del poble es queda a fora esperant. Escull una de les possibles raons següents i comenta-les amb els teus companys:

- Déu és molt tímid i només s'atreveix a relacionar-se amb Moisès.
- L'amistat vertadera es té amb poques persones.
- Parlar de coses importants sol fer-se amb una o dues persones.
- La Tenda del Trobament només tenia dues cadires.
- Déu elegeix una persona per donar-se a conèixer a la resta.

- L'amistat requereix actituds compartides per part de les persones que es relacionen. Selecciona entre els objectes següents els que poden ser d'ajuda per construir una veritable amistat (com hem d'utilitzar-los perquè siguin d'ajuda?) i comenta per què:

- Una pilota
- Un telèfon mòbil
- Una escola
- Una hamburguesa
- Una videoconsola
- Diners

- Investiga casos d'amics famosos que s'han conegut al llarg de la història (al cinema, la música...). Respon aquestes preguntes:

- Com es van conèixer?
- Quina relació tenien?
- Què van fer plegats?
- Per què es van fer famosos?

- Després de treballar el relat, torna a «Connectem» i redacta amb un company una resposta a l'alumna que se sentia traïda. Intenteu donar-li motius perquè torni a confiar en les seves companyes.

- Elabora un acròstic al teu quadern a partir de la paraula LLEIALTAT utilitzant termes que hi estiguin relacionats. Compartiu-los després a classe.

L	l	e	i	a	l
L					
E					
I					
A					
L					
T					
A					
T					

Amb una altra mirada

Moisès parlava cara a cara amb Déu com fa un home amb el seu amic...

Queda't en silenci, intentant recordar el rostre dels teus companys i companyes de classe; també el del teu professor/a.

Pots mirar-los a la cara?

- De vegades ens costa perquè sentim vergonya i creiem que descobriran alguna cosa de nosaltres que volem que quedi ocult.
- Altres vegades ens alegrem molt de veure una persona amb qui ens portem bé i a qui estimem: trobar-nos amb ella ens alegra el dia.

Pensa en ells i agraeix el regal de l'amistat.

Valoració

- Enumera trets de Déu que t'indiquen que és com un amic.
- Imagina quins gestos elegiries per reconciliar-te amb un amic que t'ha decebut.

2

Quin art!

Volem

Descobrir la manera com Déu cuida el seu poble al desert.
Aprendre a esperar i a confiar en les persones que ens estimen.

Connectem

Observeu les imatges i dialogueu:

- Què tenen en comú?
- Quin és el paper de cadascun dels personatges que hi apareixen?
- Quines actituds es donen en uns i en altres?

Llegim Jr 18,1-17

El Senyor li va dir al profeta Jeremies:

—Vés a casa del terrisser, i allà et comunicaré el que has de dir al poble.

Jeremies hi va anar i es va trobar el terrisser treballant el fang en el torn. Quan l'atuell que estava fabricant li sortia malament, en feia una bola de fang i en tornava a modelar una altra amb el mateix fang, fins que quedava com ell volia.

Llavors Déu li va dir a Jeremies:

—Creieu que no puc fer amb vosaltres, israelites, el mateix que aquest terrisser fa amb el fang? Vosaltres sou a les meves mans com l'argila a les mans del terrisser. (Això ho deia perquè els israelites estaven separant-se de Déu i essent infidels amb altres déus.)

I va continuar Déu dient al profeta:

—Si aquest poble continua fent el mal i ignorant el que jo li dic, no enviaré les coses bones que tinc preparades per a ell. Però si s'aparten del mal camí i milloren les seves obres i conductes, no els enviaré el càstig que havia pensat. Però no sé per què, em sembla que no canviaran el seu cor.

I així va ser. Jeremies els va comunicar amb la imatge del terrisser el que Déu li havia dit, però el poble es va riure de les seves paraules i va preferir seguir amb altres déus. Fins i tot van voler acabar amb el profeta per donar-los «males» notícies de part de Déu.

Sabies que...

L'actitud d'Israel cap a Déu. L'actitud del poble d'Israel cap a Déu no sempre fou sincera, perquè de vegades oblidava que Jahvè era per a ells com un amic que els acompanyava i els ajudava i preferien viure com si Ell no existís:

- En els temps de Noè, el poble va donar l'esquena a Déu i vivia de manera egoista i sense pensar en els altres. Tot i això, després del Diluvi, Déu va renovar la seva Aliança amb ells.
- Quan anaven de camí pel desert s'oblidaven sovint que era Déu qui els havia tret d'Egipte i servien altres déus.
- Amb els profetes el poble es va portar malament, perquè es negava a escoltar la paraula que ells portaven de part de Déu.

Jahvè va ser sempre per a ells un Déu de perdó, disposat sempre a donar-los una nova oportunitat, invitant-los a aprendre dels errors que havien comès. Déu no es cansa de donar noves oportunitats...

Comprendre el text

- **Elabora un resum al teu quadern de les paraules que Déu pronuncia en aquest relat.**
- **Torna a llegir el relat i elabora una fitxa cinematogràfica tal com apareix a l'exemple de *La Passió de Crist* (títol, director, actors, tema, música...).**

Títol original: *The Passion of the Christ*

Any: 2003

Durada: 130 minuts

Gènere: Historicoreligiós

Repartiment: Claudia Gerini, Hristo Jivkov, Hristo Shopov, Jim Caviezel, Lucca Lionello, Maia Morgenstern, Mattia Sbragia, Monica Bellucci

Direcció: Mel Gibson

Productor: Bruce Davey, Stephen McEveety

Guió: Benedict Fitzgerald, Mel Gibson

Música: John Debney

Fotografia: Caleb DesDeschanel

Muntatge: John Wright

- **Escriu al quadern una llista de les qualitats de Déu que apareixen en el relat.**

- **En aquest relat Déu apareix com un terrisser. En altres històries de l'Antic Testament se'l representa exercint altres oficis. Cerca cinc oficis en la sopa de lletres següent i escriu-los al teu quadern.**

J G A F Y R T O P A S D B N L J L P
 M H O S H Q T E I X I D O R S C M A
 S K L E L K E R Q S R E V N O R L S
 T R F D A Y A E S A T Q Z E J E H T
 A G R I C U L T O R Y C G U F L M O
 I W J Y R H L S L I P T T P P Y J R
 O D B Q O A S U Q Z E U J O O F E X
 Z X V A E U B F U M L U P I Y Q S Q

- **Cerca totes les comparacions que apareixen al text i fes-ne un dibuix.**
- **Completa la frase següent al teu quadern: *Vosaltres sou a les meves mans...***

Llenguatge simbòlic

El terrisser

Als autors de la Bíblia els agrada parlar de Déu utilitzant comparacions extretes de la vida diària, i així el presenten realitzant tasques que duïen a terme els homes i les dones del seu temps.

Déu apareix de vegades com un terrisser o un teixidor, professions necessàries per proporcionar atuells i peces de roba sense les quals no seria possible la vida.

Aquests treballs requerien molta de tècnica i molt d'art, perquè era necessari treballar bé l'argila o les fibres, barrejant-les amb destresa per obtenir bons productes.

Així és Déu amb el seu poble, com un terrisser expert i un teixidor manyós que modela la nostra vida, donant-li formes diferents i útils, i sempre disposat a començar de nou la tasca si alguna cosa surt malament.

- **Crear una cosa amb les mans tot sol no és fàcil. Agafa un full de paper i intenta fer-ne una figura (sense esquinçar el paper). Què sents? Què et resulta molest? Què t'agradaria agafar o utilitzar? Et surt el que vols? Comenta la teva experiència.**

- Com en les imatges de l'apartat «Connectem», hi ha experiències en què necessitem estar acompanyats i que ens guiïn. Elabora un llistat amb aquelles activitats o experiències en què necessites que t'acompanyin. Copia aquesta taula al teu quadern i completa-la:

Activitat/Experiència	Persona que em pot guiar
— Comprendre els canvis del meu cos. ...	— El meu pare i la meva mare.

- Seguint amb el tema anterior, podem dir que estem creixent i que no necessitem tantes ajudes per fer les coses com quan érem petits. Escriu al quadern quines accions fas tot sol i en quines continues necessitant ajuda.
- Imagina que és «el teu fang» (la teva vida) el que Déu té entre les seves mans, què t'agradaria que tornès a modelar? Què canviaries? Què hi afegiries?
- Comenta per escrit en el teu quadern la frase següent de sant Joan de la Creu:
Per venir on no saps has d'anar per on no saps.
- Per deixar-se ajudar cal confiar. Realitzeu per parelles el joc del cec i del pigall a classe: un membre de la parella es tapa els ulls i l'altre, guiant-lo per l'espatlla, el condueix per l'aula evitant els obstacles. Es pot repetir utilitzant només la veu, deixant-se portar de la mà... Comenteu l'experiència.

Amb una altra mirada

Imagina que ets un tros de fang disposat a deixar-te modelar.

- Quina forma tindries? Per què?
- Per a què estaries fet?
- On et col·locaries?

Dialogueu després per grups entre vosaltres compartint el que cadascú ha pensat.

Valoració

- Avui amb prou feines hi ha terrissers. Tria tres professions que coneguis amb les que puguis comparar Déu. Dibuixa Déu exercint aquests oficis i explica per què el veus així.
- Elabora en el teu quadern un llistat de les persones en què creus que has de confiar i deixar-te guiar per créixer.

3

Quina paciència!

Volem

Presentar Déu com un agricultor que té cura i confia en les possibilitats de l'ésser humà.

Reconèixer el valor de la perseverança i la constància en el treball.

Connectem

Llegeix aquesta notícia i comenta-la amb els teus companys:

Només la constància i la tenacitat desmesurada en l'interès pot donar lloc a un cas com el que ens ocupa.

El senyor Justo Gallego ha exercit tota la seva vida de pagès. Justo Gallego porta trenta-nou anys construint la catedral en uns terrenys de la seva propietat en Mejorada del Campo (Madrid). L'obra disposa de tots els elements d'una catedral clàssica: cripta, claustre, escalinata, arcades, pòrtics, escales de cargol, etc. Aquesta obra colossal està dedicada a la patrona de la Hispanitat, la Mare de Déu del Pilar, i és construïda amb materials de rebuig i donats per empreses i particulars.

- Què et sorprèn d'aquesta notícia? Com es poden fer coses així? Coneixes casos similars?

Llegim Lc 13,6-9

Jesús no va ser gaire acceptat entre els seus. Tenia dificultats per donar-se a entendre o, almenys, perquè els altres l'entenguessin. Ho intentava posant exemples, explicant històries, i fins i tot aturant-se a parlar amb la gent d'un a un amb proximitat i afecte. Però ni així. Per això, a mesura que passava el temps, anava sentint tristesa, perquè estaven molt tancats en els seus costums i les seves pràctiques i eren incapaços d'entendre el nou missatge.

Un dia, després d'escoltar diversos jueus (alguns d'ells eren caps i sacerdots) i veure que no entenien res, els va explicar aquesta paràbola que es referia a ells dient:

«Un home que tenia una vinya va pensar de plantar-hi una figuera.

Al cap del temps, quan va créixer, va anar a veure si ja tenia figues, però no en va trobar cap. Era estèril i, per tant, aquell arbret no donava cap fruit. No va tenir pressa i va esperar. Però el mateix li va passar en altres ocasions. Veient que no donava cap fruit li va dir a l'agricultor encarregat de la vinya:

—Mira, ja fa tres anys que vinc a veure si aquesta figuera dóna el seu fruit, però mai no hi trobo res. He esperat ja força, així que talla-la, perquè està ocupant el terreny inútilment; plantarem algun altre arbre que pugui donar fruit.

L'agricultor, que sentia estima per totes les seves plantes i arbres, li va contestar:

—Senyor, deixa-la encara aquest any.

Cavaré i remouré la terra al seu voltant i li tiraré adob. Potser així donarà fruits. I si no, ja la tallaràs.

L'amo de la vinya, veient l'interès del pagès, s'hi va repensar i va esperar més temps. I així va ser com la figuera va quedar viva un any més».

Sabies que...

La paràbola. Amb aquesta paraula es designa una narració breu que cerca transmetre un ensenyament.

Normalment Jesús utilitza en les paràboles realitats que tots coneixen i a les que estan habituats (coses del camp, de la casa, de les relacions entre les persones, animals domèstics...). Amb elles crea una mena de conte o narració perquè compreguin alguna cosa que els vol transmetre.

Aquelles persones (i també ara) aprenien a través d'aquestes històries senzilles i pròximes a la seva experiència.

Molt comunes en la literatura antiga apareixen sovint a la Bíblia, especialment en els evangelis, on Jesús les utilitza per exposar i explicar què és el Regne de Déu, enumerant les característiques que es dedueixen d'aquests relats: l'alegria que experimenta un pare en veure que el seu fill torna, l'abundància i la generositat d'una bona pesca, o com n'és de sorprenent l'acció del llevat, que és capaç de fermentar tota la massa del pa.

Si volem conèixer en què consisteix el Regne (que és el que anuncia Jesús als jueus) o com és Déu, el millor és acostar-se a les paràboles que apareixen en els evangelis i deixar que elles ens ho expliquin.

Comprendre el text

- **Explica amb les teves paraules o ajudant-te del diccionari el significat dels termes següents:**

– adob – paràbola – vinya – estèril

- **Ordena les frases següents del relat al teu quadern:**

– Cavaré i remouré la terra al seu voltant.
 – Així que talla-la, perquè està ocupant el terreny inútilment.
 – Ja fa tres anys que vinc a veure si dóna fruit.
 – Va pensar de plantar-hi una figuera.
 – Senyor, deixa-la encara aquest any.

- **Dibuixa les diferents accions que durà a terme l'agricultor amb la figuera.**

- Cerca a la teva Bíblia els següents textos i llegeix-los: Mt 13,3-9; Mt 21,33- 43; Jn 15,1-6. A continuació relaciona'ls amb aquest relat.
- Per què creus que es presenta Déu com un agricultor? Quines qualitats té? Què ens volen destacar de Déu? Respon i comparteix les teves respostes amb els companys.

Llenguatge simbòlic

L'agricultor

Una altra de les imatges de Déu que trobem a la Bíblia és la de l'agricultor. És el llibre del Gènesi el primer a mostrar-nos Déu així, ja que ens diu que al començament de tot el Senyor Déu va plantar un jardí a Edèn (Gn 2,8). També el camí de l'èxode és vist de vegades com l'actuació d'un jardiner que trasplanta una vinya per posar-la en un altre lloc, i els profetes també se serveixen d'aquesta imatge per parlar de l'acció de Déu, que convertirà els descampats en jardins i horts d'arbres saborosos.

Al costat de la imatge de l'agricultor trobem a la Bíblia una altra de molt significativa: Déu és un pastor que condueix el seu poble i li proporciona aliment i descans. Especialment freqüent en els salms, la trobem també en el Nou Testament, on Jesús sent compassió dels pobres i necessitats perquè viuen com ovelles que no tenen pastor. Per a tots ells té paraules que els omplen d'alegria: «Jo sóc, diu Jesús, el Bon Pastor disposat a entregar la meva vida com un regal».

- La professió d'agricultor i la de pastor estan relacionades amb el món del camp, al qual pertanyia la majoria de la població d'Israel en els temps de Jesús. Formen part, juntament amb la pesca, del que avui denominem «sector primari».

Investigueu per grups les raons per les quals s'associen aquestes tres activitats (agricultura, ramaderia i pesca), què tenen en comú i per què són importants en totes les societats. Redacteu les vostres conclusions i presenteu-les a classe.

- L'agricultor li dóna una nova oportunitat a la figuera i treballarà perquè pugui donar fruit. Pensa i escriu situacions que visquis a casa i a l'escola que requereixen d'una nova oportunitat i explica com treballar per seguir endavant. Copia aquesta taula al teu quadern i completa-la.

Situació	Nova oportunitat	Com treballar
<ul style="list-style-type: none"> – Suspendre una assignatura. – ... 	<ul style="list-style-type: none"> – Tenir un examen de recuperació. 	<ul style="list-style-type: none"> – Estudiar i deixar que la mare o el pare et preguntin el tema.

- Evidentment el fruit en agricultura és fonamental. Però també ho són altres aspectes de la vida. Completa aquesta taula al teu quadern escrivint a la dreta quins «fruits» s'esperen de cada una d'aquestes activitats que realitzem.

<ul style="list-style-type: none"> – L'estudi – El pati – Les vacances – El treball en grup – La competició esportiva – Els àpats i sopars – Visitar els avis 	<ul style="list-style-type: none"> – Aprovar i treure bones notes. – ...
--	--

- L'agricultor aconsella l'amo de la vinya que esperi un any més. Quins consells donaries en les situacions següents? Escriu-los al teu quadern.

- Un company suspèn diverses assignatures en la primera avaluació i els seus pares el volen canviar d'escola.
- El teu pare ha fet els macarrons per segona vegada i se li han cremat, així que ha decidit no tornar-ne a fer.
- L'equip on jugues a voleibol ha perdut els tres primers partits de la lliga.
- El teu amic està preocupat perquè encara no ha crescut com la resta dels companys de classe.

- Investiga si hi ha vinyes o figueres on tu vius i quin altre tipus d'arbres fruiters es planten. Com es cuiden? Qui s'encarrega de la seva atenció? Quan donen fruit?... Esbrina també què és l'adob. De què està compost? Com ajuda els arbres?...

Amb una altra mirada ● ● ● ● ● ● ● ●

Llegiu plegats a classe el text següent, que parla del Déu d'Israel:

*Oh Déu, tu ets un pastor per a Israel,
sempre ens escoltes,
i ens guies com si fóssim un ramat.*

*Tu ens has tret d'Egipte
de la mateixa manera que es treuen les plantes de la terra
i ens has col·locat en aquesta terra
bona i espaiosa perquè puguem créixer i fer-hi arrels.*

*Et donem gràcies,
per com ets de bo amb nosaltres.*

Tanca els ulls i imagina el que va dient el text a mesura que l'aneu llegint. Quins objectes i persones van apareixent? Dibuixa'ls.

Valoració ● ● ● ● ● ● ● ●

- Quines creus que són les qualitats més evidents d'un agricultor que es reflecteixen en Déu? Raona la resposta.
- Descriu breument alguna cosa que hakis aconseguit gràcies a la teva constància.

Volem

Assumir i integrar els relats que presenten la imatge de Déu Pare oferta en alguns textos de l'Antic Testament, especialment la que ens en dóna Jesús als evangelis.

Viure i expressar per mitjà de la representació dramàtica aquells relats que ens aporten el nucli del missatge evangèlic. Expressar-nos des dels relats bíblics.

Connectem

En les pel·lícules apareixen personatges molt diferents: mags, guerrers, esportistes... Tots ells responen a la realitat? Com ho saps?

Si t'agrada el cinema, podries respondre breument per a què serveix? T'agradaria ser actor o actriu? Per què?

Fem

Una representació

Necessites:

- Organitzar la classe en quatre grups:
 - Els qui volen interpretar (ser actors/actrius).
 - Els qui adapten els guions a partir dels relats.
 - Els qui elaboren un decorat senzill i dissenyen un vestuari que ajudi els actors i les actrius.
 - Una persona que dirigeix les representacions (organitza, ordena, corregeix...).

A treballar:

Primera sessió:

- En un primer moment us heu de distribuir en quatre grups, bé per gustos personals o perquè considereu que hi ha persones amb més habilitat per a algun dels aspectes que cal treballar.
- Cada grup, al seu torn, es divideix en subgrups i es distribueixen les narracions que s'interpretaran (segons el nombre total d'alumnes que hi hagi a classe es poden donar dues o tres narracions a un mateix subgrup):

- Moisès cara a cara amb Déu (Ex 33,1-23) – El *Paranostre* (Mt 6,9-13)
- Déu com un terrisser (Jr 18,1-17) – El lavatori (Jn 13,1-20)
- Paràbola de la figuera (Lc 13,6-9) – Pere i Joan al temple (Ac 3,1-12)

● Una vegada reunits en grups haureu de llegir de nou les narracions. Un cop llegides, organitzeu-vos:

- **Grup A.** Distribuir els papers que cal interpretar i dialogar sobre com ha de ser la interpretació: expressió, gestos, etc.
- **Grup B.** Convertir totes les narracions del quadern en diàlegs (encara que hi hagi un narrador per a algunes parts).
- **Grup C.** Fer un esborrany de com elaborar un decorat senzill per a cada narració. Apuntar les necessitats de material.
- **Grup D.** Distribuir-se les narracions que cal dirigir i intentar coordinar als tres grups anteriors.

Segona sessió:

● Amb els textos ja adaptats, comencem els assajos. Els guionistes ajuden a completar o a eliminar el que no surti bé. Els directors dirigeixen. Durant l'assaig, el grup C elabora els decorats.

Tercera sessió:

● La interpretació. Es van col·locant els decorats i es van representant les narracions per a la resta de la classe (el director pot realitzar la tasca d'apuntador si a algun personatge se li oblidava el paper).

Després d'acabar podem dialogar sobre tot el procés viscut. Si tot ha sortit bé, podríem plantejar fer les dramatitzacions per als petits de l'escola.

En la Bíblia:

La Bíblia és un conjunt de llibres on es donen diversos gèneres literaris. El gènere dramàtic (teatre) no es dona explícitament, però sí que abunden les històries amb gran riquesa en diàlegs, fet que permet que es puguin representar amb molta facilitat.

Al llarg de la història, els éssers humans han representat textos bíblics, primer amb el teatre, a partir del segle XIX amb el cinema

i en els darrers temps per mitjà dels dibuixos animats i de l'animació per ordinador.

Seria interessant que cerquéssiu obres de teatre o pel·lícules que presentin històries bíbliques o la vida i la passió i mort de Jesús de Natzaret. Igualment, podríeu veure i contrastar amb la Bíblia algunes de les propostes en animació.

4

Com un pare i una mare

Volem

Presentar Déu com un pare i una mare.

Descobrir la importància de tenir una bona relació amb els pares.

Connectem

Llegeix les afirmacions següents procedents d'estudis estadístics sobre els nens i els adolescents:

- El 50% dels nens i adolescents dels països llatinoamericans i un terç dels d'Espanya i Portugal manifesten dificultats per expressar les seves opinions als seus pares.
- Gairebé un 40% dels adolescents no s'anima a consultar els seus pares sobre educació sexual.
- La majoria dels pares (57,8%) estan «compromesos» en l'educació dels seus fills. Són dialogants, democràtics i afectius. La resta (42,1%) se senten «desorientats», impotents davant els canvis i la necessitat d'autonomia dels seus fills.
- El 67% dels pares creu que els seus fills tenen «massa coses».
- La majoria dels adolescents pensen que les «coses importants» no es tracten a casa.

Respon aquestes preguntes. Poseu en comú les respostes a la classe.

- Comparteixes les afirmacions de les enquestes? Quines sí i quines no?
- Creus que es podria millorar la comunicació entre pares i fills? Com?
- Comences a tenir problemes de relació amb els teus pares? Per què? Posa'n exemples.

Llegim Mt 6,9-13

Jesús havia reunit un grup d'amics. Els explicava moltes coses de la Llei jueva que havien d'entendre, per exemple, com fer bé l'almoina, el dejuni o l'oració. Per a Ell era molt important que ho fessin de cor i no per ser vistos pels altres. Per això, com que volia que els seus amics aprenguessin a resar bé, els va dir una vegada:

—Vosaltres, quan vulgueu relacionar-vos amb Déu, heu d'orar així:

«Pare nostre del cel,
santifica el teu nom (de manera que tots sàpiguen que realment
ets Déu).

Vingui el teu regne.

Que es faci la teva voluntat,
aquí a la terra com es fa al cel.

Dóna'ns avui el nostre pa de cada dia.

Perdona les nostres ofenses
així com nosaltres perdonem
els qui ens ofenen.

No permetis que caiguem en la temptació,
i allibera'ns del mal».

Acabada l'oració, Jesús els va continuar ensenyant, recordant-los la importància i la necessitat de saber perdonar sempre els altres perquè Déu Pare els perdoni també a ells.

Sabies que...

L'oració del grup de Jesús. En l'Antiguitat qualsevol grup que es reunia entorn d'un mestre o cap intentava distingir-se de la resta per una sèrie de pràctiques i ritus que els identificués. En la Palestina de l'època de Jesús hi havia una gran multitud de grups (essenis, fariseus, zelotes...) que perseguïen diferents finalitats i que vivien de manera semblant. Cada un d'ells tenia els seus signes d'identitat que, des de la manera de vestir fins a la d'orar, comprenien tots els aspectes de la vida.

També els deixebles de Jesús li demanen que els ensenyi a resar com ho fa Ell. És llavors quan Jesús proposa als seus l'oració del *Parenostre*, on es concentren els trets de la imatge que Jesús té de Déu:

- És Pare de tots.
- Té un projecte de bé per a la humanitat: el Regne.
- Vol que visquem com a germans i germanes: perdonant, compartint, confiant...
- Ell ens ajuda a alliberar-nos de tot mal.
- Ell ens acull i ens perdona perquè nosaltres fem el mateix.

Des que Jesús la va pronunciar, l'oració del *Parenostre* és l'oració de tots els cristians.

Comprendre el text

- **Llegeix les frases següents i indica si el que diuen és veritable o fals. Comenta les respostes.**

- La gent li demana a Jesús que els doni estampetes amb oracions boniques.
- Els seus deixebles volen aprendre a resar com ho fa Jesús.
- Déu és com un pare i una mare per a tothom qui s'acosta a Ell.
- Déu té un Regne i vol reclutar gent per als seus exèrcits.
- En l'oració del *Parenostre* hi ha set peticions.
- Per resar bé fa falta «tenir la bona» amb els nostres germans i amics.

- Torna a llegir el relat i apunta els verbs que hi trobis. En treus alguna conclusió? Qui és el subjecte dels verbs? Continua investigant sobre ells.
- Ja has treballat molts textos de la Bíblia. Rellegeix el text i anota al teu quadern el que creus que els sonaria estrany als deixebles de l'oració de Jesús.
- Sou els més grans de Primària. Us han demanat que aneu a explicar als petits de 1r l'oració del *Parenostre*. Copia al quadern les set peticions de l'oració i comenta-les amb les teves paraules com si et dirigissis a un nen de 1r.
- Cerca aquestes lectures a la teva Bíblia. Llegeix-les i comenta què tenen totes elles en comú.
 - Mt 11,25-27
 - Mt 18,10
 - Mc 14,36
 - Mt 12,50
 - Mt 26,29
 - Jn 2,16

Llenguatge simbòlic

L'Abbà

Abbà és una paraula aramea emprada pels fills per dirigir-se als seus pares, que equival en català a l'exclamació «papa!».

Jesús anomenava així Déu, demostrant una especial relació de proximitat i intimitat amb Ell, que és totalment nova i inèdita en la seva cultura: en cap llibre de l'Antic Testament apareix una invocació similar per referir-se o dirigir-se a Déu.

Abbà ofereix una nova imatge de Déu: la d'un pare afectuós a qui ens podem dirigir amb tota confiança.

Abbà ens diu qui és Jesús per a Déu: un fill que l'estima i que acudeix a Ell amb tota confiança.

- Com t'imagines la relació de Jesús amb Déu, el seu Pare? Elegeix una imatge que la representi i dibuixa-la.

- El *Parenostre* és una oració universalment coneguda i traduïda a desenes d'idiomes. Cerca l'oració del *Parenostre* en altres idiomes i transcriu-la al teu quadern. Quines diferències perceps?
- Per als cristians l'oració del *Parenostre* és la més important. Investiga quines oracions són les més importants en altres religions i compara-les. Copia la taula següent al teu quadern i completa-la.

Religió	Oració
Cristianisme	<i>Parenostre</i>
...	...

- Si haguessis de fer el teu propi *parenostre* o *marenostre* com una oració dirigida al teu pare o a la teva mare, què els demanaries? Elabora un escrit intentant destacar què és realment important per a tu.
- Imagina que ara és déu-pare qui vol fer una oració que es tituli *Fillmeu*. Pensa i escriu què et demanaria Déu en una oració així.
- Reuniu-vos en grups de tres i cerqueu un logotip (una marca) per a l'oració del *Parenostre*. Realitzeu-la en gran i presenteu-la a la resta de la classe explicant-ne el significat.
- En el *Parenostre* hi ha moltes peticions, però cap acció de gràcies. Escriviu plegats, en un gran mural, set coses per les quals voleu donar-li les gràcies a Déu.
- Escriu en el teu quadern altres oracions del cristianisme que coneguis i digues a qui es dirigeix cada una d'elles.

Amb una altra mirada

Pensa en el teu pare o en la teva mare. Recorda tot el que ha fet per tu fins al dia d'avui: com et cuida, com et demostra el seu afecte i la seva proximitat, com es preocupa per tu...

Escriu-li una carta en la qual li puguis expressar el teu agraïment. Explica-li també el que significa ell/ella per a tu.

Si ho creus oportú la hi pots donar perquè la llegeixi.

Valoració

- Fes un dibuix que reflecteixi que Déu és pare/mare.
- Cita cinc raons per les quals els teus pares són importants per a tu.
- Ara explica per què tu ets tan important per als teus pares.

5

Fes tu el mateix!

Volem

Presentar Déu com a servidor.

Evidenciar la necessitat i el valor del servei mutu.

GREENPEACE

Intermón
Oxfam

Setem

Connectem

Observa aquests logotips i comenta a classe si en coneixes la procedència (podeu investigar a Internet).

Què tenen en comú? Què fan les persones que pertanyen a aquestes organitzacions?

Llegim Jn 13,1-20

En molts llocs es comentava que aviat detindrien Jesús. Com que Ell ho sabia, va voler que el sopar de Pasqua fos com un comiat d'aquells qui més estimava, els deixebles que l'havien acompanyat els últims tres anys.

Durant el sopar, es va aixecar de la taula, es va treure la roba exterior i es va posar una tovallola a la cintura. Després va abocar aigua en una palangana i va començar a rentar els peus als deixebles i a eixugar-los amb la tovallola que portava a la cintura. Tots estaven sorpresos.

Quan es disposava a rentar els peus de Pere, aquest li va dir:

—Senyor, tu em vols rentar els peus a mi?

Jesús li va contestar:

—Això que faig ho explicaré després, ara deixa't rentar.

Pere va dir:

—No em rentaràs els peus mai de la vida!

Jesús li va respondre:

—Si no et rento els peus, considera't fora del meu grup.

Pere va exclamar:

—Si és així, llavors renta'm també les mans, el cap...

Jesús el va interrompre i va començar a rentar-li els peus també a ell.

Quan va acabar, es va tornar a vestir, es va asseure novament a la taula i els va dir:

—Enteneu el que he fet? Per a vosaltres sóc el Mestre i el Senyor, i no obstant això m'he posat als vostres peus per rentar-vos. Perquè si jo he fet això, també vosaltres heu de posar-vos als peus dels altres per rentar-vos i servir-vos mútuament. Us he donat exemple perquè feu el mateix que he fet jo. I així, qui us rebí a vosaltres serà com si em rebés a mi mateix.

I van continuar el sopar.

Sabies que...

El Serf de Jahvè. La profecia d'Isaïes esmenta un personatge misteriós que es descriu al llarg de quatre poemes en què es van exposant els seus trets més destacats. És algú que ha estat cridat i elegit per Déu per dur a terme una missió molt important: comunicar un missatge i anunciar la salvació als qui viuen tristos o pateixen alguna necessitat.

La dificultat d'aquesta tasca fa que de vegades el personatge sembli desanimat i sense forces, però és el record del Senyor i de la missió rebuda el que l'impulsa per recuperar les forces i seguir endavant... Però no és fins al final quan es mostra la manera de dur a terme aquesta tasca: el serf ha de donar la seva vida per tots, i així realitzarà el que Déu li ha demanat.

Des de molt aviat, els deixebles van identificar aquest personatge amb Jesús: les seves actituds de servei i d'entrega van contribuir que els primers cristians anunciessin que en Jesús es reflectien els trets del Serf de Jahvè de qui va parlar el profeta Isaïes.

Comprendre el text

- Torna a llegir el text i elabora una notícia de diari a partir del mateix amb un títol, un subtítol i una entradeta.
- Imagina que et demanen investigar molt de prop Pere en el sopar que celebrà Jesús. Quin informe passaries? Què destacaries d'ell?
- En el relat hi ha dues o tres frases fonamentals que recullen el més important del que se celebra i del que Jesús pretenia. Cerca-les i escriu-les vigilant la cal·ligrafia i retolant-les.
- Segurament el moment de més intensitat del relat és la conversa que mantenen Jesús i Pere. Intenta plasmar en unes vinyetes aquesta conversa amb les teves paraules i els teus dibuixos (serveix-te també de les bafarades per reproduir el diàleg).

- En aquest relat Jesús està celebrant el sopar de Pasqua. Investiga quan i com celebren els jueus aquesta festa.
- Aquesta sopar pasqual queda reflectit de manera diferent en els altres evangelis. Cerca i llegeix Mt 26,17-29 a la teva Bíblia i escriu què tenen en comú i què els diferencia. Pots fer-ho en forma de taula.

Jn 13,1-20	Mt 26,17-29
...	...

Llenguatge simbòlic

Rentar els peus

En el món antic rentar els peus era una pràctica molt habitual: era el primer gest d'acollida i hospitalitat que s'oferia a un hoste o a un amic quan arribava a una casa, com a signe que era benvingut i se l'invitava a compartir tot el que es tenia.

Habitualment era un gest reservat als servents, que l'oferien als seus senyors, i en el poble d'Israel ho feien els esclaus que no eren jueus. Quan Jesús es posa als peus dels seus deixebles per rentar-los els peus està expressant el profund amor que sent per a cada un d'ells i la seva disposició a entregar-se del tot, alhora que els invita a estimar-se de la mateixa manera i a fer el mateix amb tots.

Rentar els peus és el gest que expressa l'amor de Jesús i el seu desig de servir a tots.

- I tu, què estàs disposat a fer per les persones que estimes? Cerca una manera concreta de demostrar-li-ho i de fer-li-ho saber.

- En aquest sopar Jesús fa un gest per ressaltar una cosa que per a Ell és molt important: el servei. Pensa en altres actituds importants en la relació amb els altres i quins gestos realitzaries perquè quedessin en evidència. Per exemple:
 - Si vull subratllar la importància de les bones maneres, puc posar-me una matí a la porta de la classe i donar-los la mà a tots, d'un en un, tot dient-los: «bon dia».

- Posar-se als peus d'algú suposa sentir-se petit i veure l'altre molt gran. Reuniu-vos per parelles i, alternativament, un se situa als peus i un altre de peu. Manteniu una conversa sobre com us va el curs. Després comenteu i escriviu què se sent i com es parla estant a baix i estant dret; hi ha alguna diferència? Poseu en comú les vostres conclusions.

- Per servir no necessitem fer grans coses. Elabora tres llistats al teu quadern que tinguin a veure amb possibilitats de realitzar algun servei a casa, a l'escola i al barri.

- Esbrineu si a prop de la vostra escola hi ha alguna residència o centre assistencial. Poseu-vos en contacte amb ells i contempleu la possibilitat d'anar-hi a fer una visita. Abans de dur-la a terme, pregunteu-vos:
 - Com hi podem ajudar?
 - Què podem fer per servir-los?
 - Com hauríem d'estar perquè no se sentin incòmodes amb nosaltres?
 - ...
 - Si feu la visita, expliqueu la vostra experiència a la resta de la classe i comenteu-la.

- Torneu a repassar els logotips que apareixen a l'apartat «Connectem».

- Hi ha alguna d'aquestes organitzacions al lloc on vius? En coneixes d'altres que es dediquin a alguna cosa semblant? Elaboreu un mural per grups sobre les organitzacions que hi hagi al vostre entorn. Cerqueu informació sobre elles per conèixer-les més a fons i presenteu-les després a la resta de la classe.

Amb una altra mirada ● ● ● ● ● ● ● ●

Tanca els ulls i pensa en un dia normal. Recorda quins gestos de servei reps i dónes al llarg de la jornada. Dóna'n gràcies.

Si vols, també pots expressar-ho per escrit.

✓ Valoració ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

- Llegeix novament el text del Lavatori. Després recorda i anota al teu quadern altres gestos i actituds en què apareix Jesús servint.
- Inventa't un eslògan per a una campanya publicitària que intenti fomentar el servei entre els adolescents.
- Escriu una carta a Jesús en la qual li expliquis les coses que fas per als altres i les que ells fan per a tu un dia qualsevol.

6

Et donem el que tenim

Volem

Presentar Déu com a metge.

Ressaltar que tots tenim capacitats que podem utilitzar en benefici dels altres.

Connectem

Llegeix aquesta notícia:

El científic colombià Manuel Elkin Patarroyo va confirmar avui que entregarà abans del final del 2009 una vacuna contra la malària que superarà el 90-95 % d'efectivitat en mones —en l'actualitat l'efectivitat en persones és del 40 %— i va assegurar que, a partir d'aquí, el «salt a fer en humans és petit».

Patarroyo, que va cedir gratuïtament la patent de la primera vacuna de la malària a l'Organització Mundial de la Salut, va assegurar que en l'actualitat planeja, quan obtingui els resultats de les noves vacunes, cedir de manera gratuïta les patents a corporacions binacionals —que planeja amb Espanya i Colòmbia— o estatals perquè produeixin vacunes i les distribueixin a baix cost per a tota la humanitat.

- Què és el més sorprenent d'aquesta notícia? Què faries tu si tinguessis un remei per a una malaltia i una empresa farmacèutica t'ofereís diners per ell? Creus que moltes malalties que es produeixen en països subdesenvolupats es podrien eliminar? Com? Per què no es fa?

Llegim Ac 3,1-12

Després de rebre l'Esperit Sant, els apòstols ja no temien ningú. Acudien on estaven els jueus i es deixaven veure pels carrers.

Un dia, Pere i Joan van anar al temple a l'oració que els reunia sobre les tres de la tarda. En una de les seves portes, hi havia un coix a qui cada

dia portaven i deixaven allà perquè demanés almoina a l'entrada. Quan el coix va veure Pere i Joan, que estaven a punt d'entrar al temple, els va demanar amb veu planyívola:

—Una almoina, per l'amor de Déu!

Aquests es van aturar al seu davant i Pere li va dir:

—Mira'ns.

L'home va estendre la mà esperant que li donessin alguna cosa, però Pere li va dir:

—No tinc argent ni or, però el que tinc, t'ho dono: en el nom de Jesucrist de Natzaret, aixeca't i camina.

Dit això, Pere li va prendre la mà que tenia estesa i el va aixecar, i en el mateix moment va sentir força als peus i als turmells i va començar a caminar. Boig de content, va entrar amb ells al temple lloant Déu a grans veus davant la sorpresa de la gent que estava allà.

La gent, en reconèixer el coix, es van acostar meravellats als tres.

Pere, en veure's envoltat, els va dir:

—De què us sorpreneu, israelites? No som nosaltres els qui l'hem curat, sinó el poder de Jesús, a qui vosaltres vau entregar per ser crucificat.

I va començar a narrar-los tot el que havia passat des que el van entregar fins a la seva resurrecció.

Sabies que...

Els miracles. Un miracle és un fet extraordinari que provoca sorpresa i admiració, i que a la Bíblia sempre s'atribueix a l'actuació directa o indirecta de Déu. A través d'ells es mostra quelcom de Déu i del seu desig de vida i felicitat per a tots.

Malgrat l'aspecte sorprenent i meravellós dels miracles, aquests no es realitzen per caprici o a manera de màgia, sempre hi ha al seu darrere una finalitat més important: proclamar que Déu és Senyor de la vida i que vol que tots visquem feliços i en pau.

Quan els evangelis ens parlen dels miracles de Jesús sempre ens mostren que, al final, a més a més de la salut, se li concedeix a la persona que el rep el restabliment de la seva dignitat i de les relacions amb els altres i també amb Déu. El mateix succeeix en el relat del llibre dels Fets dels Apòstols que acabes de llegir.

Comprendre el text

- Torna a llegir el text i explica quin paper exerceix cadascun dels personatges que hi apareixen. Copia la taula següent al teu quadern i completa-la.

Personatge	Paper que desenvolupa
– Pere	– Actua en nom de Jesús.
...	...

- Imagina i descriu amb detall l'escena: qui passava per allà, què hi havia, com era la porta, com anaven vestits...
- Dibuixa en tres vinyetes el desenvolupament del relat al teu quadern.
- Rellegeix el text i identifica quin és el moment més important, aquell en el qual, si es tractés d'una pel·lícula, pujaria el volum de la música de fons. Una vegada localitzat, descriu-lo com si fossis un

comentarista de ràdio que l'està retransmetent.

Llenguatge simbòlic

El nom de Jesús

En el món antic el nom equival a la totalitat de la persona; amb ell s'indica la identitat de cadascú, es mostra qui s'és en realitat. Per als homes i dones de la Bíblia hi ha dos noms especialment importants:

- El nom de Déu, que no podia pronunciar-se; per això utilitzaven altres expressions per referir-se a Ell.
- El nom de Jesús. Realitzar qualsevol acció en el nom de Jesús significa actuar en unió amb Ell, compartint el seu mateix poder i autoritat; així ho fan, per exemple, Pere i Joan en l'episodi del paralític.

- Tots els noms tenen un significat, que fa referència a la identitat de la persona. *Jesús* significa 'Déu salva', *Joan* expressa la idea que 'Déu és misericordiós'... Investiga quin significat té el teu nom i d'on prové. També pots preguntar als teus pares per què el van escollir per a tu.

- Pere contesta al coix: «No tinc argent ni or». *Els diners no ho poden tot* és una dita que no tots comparteixen. Elabora en el teu quadern una llista de coses que no es poden aconseguir amb diners.
- A continuació Pere li dirà: «Però el que tinc, t'ho dono». Sovint no ajudem perquè creiem que no som prou grans o que no disposem de diners. Amb l'ajuda del teu company o companya, penseu com podríeu ajudar amb el que cadascú teniu (alegria, temps, alguna habilitat...).
- De vegades no sabem el que se sent en una situació fins que no ens hi trobem. El fet que Déu curi suposa molt més que no pas pensem. Realitzeu una enquesta entre les persones de l'escola i de la vostra família demanant-los que recordin què sentien quan estaven malalts i quan es van curar. Us pot servir aquesta taula:

Sexe / Edat	Malaltia	Què senties quan estaves malalt?	I quan et vas curar?

- Tots tenim alguna cosa amb la qual ajudar els altres. Inventa't eslògans que animin a compartir el millor de cadascú i a posar-ho al servei dels altres. Escolliu els que més us agradin i confeccioneu cartells per penjar-los pels corredors de l'escola.
- Pere cura i no és metge. Moltes vegades hi ha «malalties» que necessiten alguna cosa més que medicines o la intervenció dels metges. Dialoga amb el teu company o companya sobre quines situacions que vivim avui les persones podrien catalogar-se de «malalties» i què podríem fer per curar-les. Elaboreu un llistat. Per exemple: *la soledat. Podríem visitar una vegada a la setmana algun ancià o anciana que visqui sol.*

Amb una altra mirada

Imagina que pots mirar dins teu i veure tot el que amagues de bo. En el teu interior es troben tots els dons i les capacitats que fan de tu algú valuós. Ets com un cofre ple de tresors.

Els veus tots, i lentament els vas recorrent amb la mirada.

Després d'haver-los vist, comença a anomenar-los, identificant-los i apropiant-te d'ells.

Acaba aquest exercici repetint en el teu interior: *Sóc algú valuós.*

Valoració

- Comenta la imatge anterior. Qui hi apareix? Què succeeix?
- Escriu el teu nom en un full i passa'l a la resta de companys. Aquests han d'apuntar-hi capacitats i habilitats que veuen en tu.

Volem

Presentar la verdadera imatge de Déu, que és la que ens mostra Jesús de Natzaret en els evangelis.

Prendre consciència de la importància de la publicitat i de la informació que s'hi presenta.

Connectem

Segur que has vist molts anuncis a la televisió, quin és el que més t'agrada? Per què?

Et creus realment el que diuen els anuncis? Per què?

Quan vas a un supermercat o a un altre lloc a comprar, quins consideres que són els millors productes?

Fes una llista breu on apuntis totes les marques dels productes que utilitzes durant el dia, des que et vesteixes i esmorzes fins que et fiques al llit.

Fem...

Una campanya publicitària

Tema: presentar a la resta de l'escola la verdadera imatge de Déu.

Durada: tres sessions.

Ens organitzem:

- Dividim la classe en grups de cinc o sis persones.
- Cada grup ha de llegir les narracions d'aquest quadern o altres textos que es proposen:
 - Moisès cara a cara amb Déu (Ex 33,1-23)
 - Déu com un terrisser (Jr 18,1-17)
 - Paràbola de la figuera (Lc 13,6-9)
 - El *Parenostre* (Mt 6,9-13)
 - El lavatori (Jn 13,1-20)
 - Pere i Joan al temple (Ac 3,1-12)
 - I a més a més: Lc 15,11-32; Mt 20,1-15; Lc 10,30-36; Lc 15,4-6; Mt 18,23-34...

Fil a l'agulla:

- Triem un o dos eslògans per a la campanya.
- Escollim un símbol, una imatge, uns colors, una forma...
- Concretem en quin format materialitzar-lo: cartells, *flyers*, targetes, murals grans, un *collage*, un anunci per a la ràdio o la televisió...

Primera sessió:

- Organitzats en grups, llegiu les narracions prenent apunts de paraules, trets, imatges, formes... que ens puguin ajudar a presentar la «vertadera imatge de Déu».
- Després de la lectura, realitzeu una pluja d'idees sobre els eslògans possibles.
- N'heu d'elegir un o dos.
- Decidiu el format i comenceu les proves.

Segona sessió:

- Aquesta sessió la dediquem a fer tot el treball de confecció dels formats escollits. És molt important que les formes, les imatges, els colors... s'adeqüin (ajudin) al missatge que volem transmetre.

Tercera sessió:

- Acabeu d'elaborar els formats publicitaris i col·loqueu-los estratègicament per tot el centre.
- Realitzeu una avaluació a partir d'aquestes preguntes i del que cadascú hagi viscut en l'elaboració de la campanya publicitària: què he après? A què m'ha ajudat aquest treball? És important la publicitat? I la veritat en la publicitat? Tot el que s'anuncia és important i fonamental per viure? Quines coses importants de la vida no apareixen en la publicitat? Quines imatges se solen mostrar de Déu? I de l'Església?

En la Bíblia:

En la Bíblia no hi ha campanyes publicitàries, però sovint alguns escrits volen donar a conèixer algun aspecte de Déu i del poble perquè modifiquin la seva conducta. Narracions com el llibre de Jonàs són una manera de donar a conèixer la importància de fer la voluntat de Déu.

Però la veritat és que Jesús no va ser un bon publicista. Si seguim de prop el seu camí per Palestina, va

resultar al revés del que espera: primer el seguia molta gent perquè era popular, feia miracles i parlava bé; però quan va començar a dir veritats que ferien o a invitar a entregar la vida pels altres, la gent va començar a marxar fins a deixar-lo sol. La millor publicitat de Jesús és la seva vida, per això els cristians prenem la creu com el nostre símbol, perquè va ser allà on ens va mostrar tant d'amor. La resta de publicitat sobra.

Bíblia i Escola
COL·LECCIÓ

Digues-me la veritat de Déu!

primària sisè curs

llibre del professorat

Autors

Ángel Ayala Guijarro

Carles Such Hernández

BAULA – VERBO DIVINO

Índex

Unitat 1 Fins aviat!	4
Unitat 2 Quin art!	6
Unitat 3 Quina paciència!.....	8
Unitat 4 Com un pare i una mare	10
Unitat 5 Fes tu el mateix!	12
Unitat 6 Et donem el que tenim.....	14
Proposta d'utilització de les unitats del quadern	16

Unitat 1

Línies de lectura

- El relat de la trobada entre Déu i Moisès que registra el llibre de l'Èxode ocupa un **lloc privilegiat en l'obra**. Situat entre l'episodi del vedell d'or (32,1-35) i el de la confecció de les noves Taules de la Llei (34,1-9) actua de pont que connecta la infidelitat del poble al peu del Sinaí i la renovació de l'Aliança a la mateixa muntanya. Déu permet Moisès percebre la seva bondat com a prova que no ha abandonat el seu poble.
- Jahvè és el gran protagonista de l'escena. Tot i que en un primer moment sembla irat per la infidelitat del seu poble, després de la conversa amb Moisès **assegura** de nou **la seva presència i companyia enmig d'Israel** en virtut de la promesa que segueix vigent tot i la tossuderia del poble.
- **Moisès** té un paper fonamental en l'episodi. La seva confiança i fidelitat cap a Déu són la garantia que permet que la situació canviï. La amistat que uneix Déu amb Moisès és suficient perquè Jahvè torni a considerar la seva decisió i resti amb el seu poble com a presència que vetlla per ell.
- Durant tot el passatge es percep la **tensió** entre la **llunyania** (restar «a certa distància» del campament hebreu), que mostra el caràcter diví de Jahvè i la **proximitat** («vingui el senyor a nosaltres»), símbol del seu desig de restar a prop del poble que ha escollit i amb el qual ha pactat la seva Aliança.
- Se subratllen en el relat els punts **claus** següents:
 - La insistència a assenyalar allò incognoscible de la **identitat** de Déu, simbolitzada en el seu *rostre*, que ningú pot veure: Déu és per a Israel un Déu misteriós en la seva grandesa, que és totalment diferent a allò que l'ésser humà pot imaginar. A diferència d'altres pobles que assimilaven la divinitat a trets i comportaments humans, Israel estableix una distància reverencial amb Jahvè.
 - El valor de l'**amistat**, que relaciona aquells que són diferents: Déu es troba cada dia amb Moisès per parlar amb ell com *un home fa amb el seu amic*.

Activitats d'ampliació

Partint dels objectius de la unitat:

- Presentar Déu com un amic.
- Reconèixer el valor de la lleialtat i la confiança en l'amistat.

Es proposen activitats d'ampliació entorn de:

- Les relacions d'amistat.
- Déu com un amic més amb un rostre concret.

Connectem

1. Concurs de televisió. Ha arribat a classe publicitat que convida a participar en un programa de televisió que tracta de «reconciliar» els nens i les nenes que s'han barallat per alguna causa. La direcció de l'escola ha decidit que hi participarà aquesta classe de 6è. Cada alumne/a ha d'escriure una carta amb les seves dades (manipulades i canviades) i les dades de la persona amb la qual s'ha enfadat o ha perdut l'amistat (aquestes seran inventades, tot i que es tracti d'una persona real). Després es llegiran a l'atzar a classe.

Ens endinsem**Comprendre el text**

2. Pel·lícules i llibres. Demana als alumnes que recordin llibres o pel·lícules en què algun dels personatges no deixi veure el seu rostre. Per exemple: *El màgic d'Oz*, *La guerra de les galàxies*, *Harry Potter...* Per què ho fan? Quin sentit o significat té?

Vivim

3. Trobades d'amics. Avui en dia valorem molt «estar amb els amics». Hi ha qui no entén que es pugui passar una tarda «sense fer res» aparentment, només en companyia dels amics, valorant el diàleg i el fet de compartir.

Demana als alumnes que elaborin una llista de temes que els agradaria tractar amb el seu grup d'amics. Fes les preguntes següents: per què creus que ens costa tant parlar d'alguns temes? Sabem dialogar? Què és imprescindible per poder dialogar? Comenteu entre tots les respostes.

4. L'amic invisible. Un cop finalitzat el treball sobre aquest relat proposa als alumnes jugar a l'«amic invisible». El regal ha de ser alguna cosa que hagin fet ells o elles, no que ho hagin comprat.

Amb una altra mirada

5. El rostre de Déu. Posa una música suau i convida els alumnes a tancar els ulls i imaginar el «rostre de Déu». Quan passin alguns minuts «imaginant», demana'ls que expressin en un dibuix allò que han imaginat. Poden pintar-ho amb aquarel·les (tipus de pintura que suggereix més que matitza). A continuació, comenteu les expressions plàstiques (formes, colors, distribució...).

Unitat 2

Línies de lectura

- Aquest fragment de la profecia de Jeremies recull una **acció simbòlica** en la qual Déu, unint paraules i gestos, comunica al seu poble un missatge: Israel li pertany i està lligat a Ell com l'obra que surt de les mans d'un artesà.
- Aquest tipus d'accions, molt habitual entre els profetes, es denominen **ot** (signes) i contenen un component simbòlic molt important. Aquí la imaginació del terrissaire i la seva capacitat creadora alludeix a la voluntat de vida que Jahvè desitja per al seu poble i la ductilitat del fang convida Israel a abandonar-se amb confiança a les mans del Déu que li dóna forma.
- Juntament amb l'acció, la **paraula del profeta** serveix de guia per explicar el significat de l'acció. Així allò que podria semblar destructiu o negatiu («*Es va espatllar allò que estava fent*»), es transforma en una oportunitat perquè Déu continuï duent a terme la seva obra.
- Tota l'escena respira **creativitat i imaginació**, per convidar el poble d'Israel a confiar en el Senyor, en un moment especialment difícil per a ells. Quan els reis estrangers amenacen de destruir-los, els israelites cerquen sortides convencionals que solucionen la situació, sense adonar-se de l'alternativa que Jahvè els ofereix.
- Se subratllen en el relat els punts **claus** següents:
 - La capacitat creadora de Jahvè, que parla de **vida** pel seu poble. En les situacions aclaparadores sempre és possible trobar una sortida original que permeti continuar.
 - La invitació a la **confiança**: el fang a les mans del terrissaire és una imatge molt plàstica que remet a una relació lliure i a la vegada estreta entre el creador i les seves obres, que «es deixen fer».

Activitats d'ampliació

Partint dels objectius de la unitat:

- Descobrir la manera en què Déu té cura del seu poble al desert.
- Aprendre a esperar i confiar en les persones que ens estimen.

Es proposen activitats d'ampliació entorn de:

- La manera que tenen els profetes de parlar de Déu.
- La paciència (saber esperar).

Llegim

1. És important recordar que un **profeta**, un home de Déu, està atent a allò que succeeix i intenta fer una lectura dels esdeveniments des de allò que Déu li ha proposat (manaments). Llegeix la realitat i intenta donar una orientació. És un «interpretador», una mena de traductor o mediador entre allò que Déu vol i pensa i el que pensen i volen els éssers humans. El poble estava constituït en la seva majoria per persones senzilles, és per això que els profetes van haver-se de valer amb freqüència d'imatges i símbols coneguts per la gent.

Formula als alumnes les preguntes següents: Com explicaries a una persona de l'Àfrica què és l'Educació Primària que acabes d'aquí a poc?

Intenta que utilitzin signes o símbols que pugui entendre tot i no ser de la nostra cultura.

Ens endinsem

Comprendre el text

2. Com els profetes. Perquè els alumnes entenguin la manera de parlar dels profetes, demana'ls que intentin explicar, utilitzant una comparació amb algun objecte, la importància de tenir cura al pati dels alumnes més petits. Que puguin expressar reflexions com ara: *són com branquillons que es poden trencar amb facilitat...*

Pots proposar altres temes: la importància de menjar de tot, el fet d'estudiar coses que no ens agraden...

Vivim

3. Seria interessant visualitzar el **curt animat** titulat *The Potter* per dialogar després sobre la paciència, la relació mestre-alumne i el procés d'aprenentatge. Aquest curt es pot trobar a:

<https://www.youtube.com/watch?v=IKao-TvgEwo>

O en aquest enllaç:

<https://vimeo.com/2676617>

Amb una altra mirada

4. Esperem. Demana als alumnes que comentin alguns esdeveniments que vegin llunyans, però que esperen que algun dia succeeixin. Formula'ls les preguntes següents: què us fa il·lusió? Què us agradaria descobrir?...

5. Proposa'ls la **lectura serena** i compartida d'aquest text amb una música tranquil·la de fons. Demana'ls que pensin en realitats que els superen i que esperen que algun dia s'arreglin o solucionin:

*He esperat en el Senyor,
i Ell es va inclinar per escoltar els meus crits,
em va salvar de la fossa mortal,
em va deslliurar d'enfonsar-me al pantà.
Va afirmar els meus peus sobre una roca,
va donar fermesa a les meves passes.
Feliç l'home que confia en el Senyor!*

Unitat 3

Línies de lectura

- Aquest fragment de l'evangeli de Lluc es troba dins una gran secció de la seva obra denominada «**El camí a Jerusalem**» (9,51-19,27) en la qual l'autor mostra Jesús com un mestre que aprofita el camí per instruir els seus deixebles, ensenyant-los les actituds que els permetran entrar al Regne.
- El capítol 13 se centra en la **conversió** i mostra la necessitat que tota persona té d'iniciar un camí de retorn a Déu, per deixar-se alliberar per Ell, perquè només així és possible creure en el Regne. Les paraules de Jesús en l'inici del capítol i la cura de la dona amb l'esquena corbada il·luminen el significat de la paràbola de l'hortolà esperançat.
- L'home anònim protagonista del relat representa els esforços de **Jesús** mateix per tenir cura del poble d'Israel, tot i la seva resistència i lentitud per produir fruits de canvi. Jesús, com Moisès al desert (unitat 1) intercedeix per Israel davant de Déu per veure si així és possible la collita.
- La imatge de la **figuera** centra la paràbola mostrant Israel com un arbre destinat a produir fruits bons i saborosos que, tot i això, triguen a brollar. Les cures dels altres hortolans (els profetes) parlen de la paciència de Déu que, per acabar, envia Jesús a un intent final per recollir els fruits que tant desitja.
- Se subratllen en el relat els punts **claus** següents:
 - La **paciència** de Déu, representada en l'*amo de la vinya* que acceideix a esperar una mica més de temps per veure si és possible obtenir fruits del seu poble.
 - L'**esperança** present en els treballs de l'agricultor, que posa tot el seu esforç a afavorir les condicions que permetin donar fruits a la figuera.
 - La **cura** en la realització de les accions marcades en el text –*cavar i adobar*–, que reflexa la preocupació i l'estima de Déu cap al seu poble, del qual espera una resposta.

Activitats d'ampliació

Partint dels objectius de la unitat:

- Presentar Déu com un agricultor que cuida i confia en les possibilitats de l'ésser humà.
- Reconèixer el valor de la perseverança i la constància en el treball.

Es proposen activitats d'ampliació entorn de:

- El fruit com a final d'un procés.
- El sentit de la perseverança i la constància.

Ens endinsem

Comprendre el text

1. **Llegim Jn 15.** És habitual que Jesús utilitzi elements de la natura o la vida del camp per donar a conèixer la seva doctrina (es poden revisar aquests textos: Jn 10,1-16; Lc 15,1-7; Mt 13,3 ss.; Mt 13,24-32...). Aquest

text de la figuera es pot enriquir amb la lectura del capítol 15 de l'evan-geli de Joan, on es posen en relació dins la vinya les sarments i el fruit.

Formula als alumnes les preguntes següents: quina relació hi ha entre la figuera i la vinya? Qui té cura de les dues?...

Llenguatge simbòlic

2. Anima'ls a aprofundir en el treball d'un **agricultor** per veure quines tasques depenen només d'ell i en quines altres l'agricultor ha de saber esperar i depèn d'un «altre». Per fer això, demana'ls que cerquin informació sobre:

- Las tasques pròpies d'un agricultor.
- Quines coses necessiten els camps i les llavors (arbres) que no depenen només de la tasca de l'agricultor.

Vivim

3. **Tots donem fruits.** Proposa als alumnes que investiguin quan donen fruits diferents arbres. Hauran d'elaborar una taula de temps i fruits. Pregunta'ls: què heu descobert? (que durant tot l'any hi ha algun arbre que dona fruits). Quins arbres donen més fruits? Per què?

Un cop finalitzat el treball sobre els arbres, formula'ls la pregunta següent: quin fruit donem les persones? Demana'ls que elaborin una llista de «fruits» humans. Establiu un diàleg: quan donem fruit les persones? (Subratlleu la importància de viure un procés previ).

4. **Aprenent a esperar.** La paciència es pot aprendre. Per poder tenir aquesta experiència i «sentir-se com Déu», demana'ls que plantin unes llavors en dos o tres testos. Es col·loca una llibreta al costat de cada test per anar-hi escrivint tot allò que hi fem i que hi passa. Cada dia hi haurà un responsable de regar la planta i, si és necessari, apuntar si hi ha algun canvi possible.

Després d'uns mesos podrem llegir el «diari de creixement» de la planta i establir un diàleg de quines coses hem fet nosaltres i quines no han estat responsabilitat nostra, sinó que s'han donat sense que ningú hagi fet res aparentment.

Amb una altra mirada

5. En algunes ocasions **mirar enrere** per veure el camí recorregut és la millor motivació i ànim per seguir endavant i perseverar.

Demana als alumnes que portin treballs fets per ells a classe de quan tenien entre 3 i 6 anys: dibuixos, construccions... Amb els treballs davant, proposa'ls que tornin a fer-los.

Després pregunta'ls: què hi veieu? Què ha canviat? Heu crescut i millorat?

Unitat 4

Línies de lectura

- En la secció que segueix les narracions de la infància, situa Mateu en un conjunt d'ensenyaments que formen una espècie de *catecisme* per a la **Comunitat cristiana**. Les benaurances, la importància de la oració o l'exercici de la solidaritat se situen en l'inici de l'evangeli marcant les línies que caracteritzen el deixeble de Jesús.
- La vida del creient, resumida en les actituds que contenen les benaurances, s'alimenta d'una relació continua i confiada amb Déu. És per això que insisteix en el lloc fonamental que ocupa l'**oració**. Seguint l'exemple de Jesús, qual-sevol deixeble és convidat a entrar en relació amb el Pare mitjançant l'oració.
- A diferència de les oracions dels jueus, que recitaven llargs paràgrafs plens de paraules, el *Parenostre* destaca per la seva brevetat: **set peticions** que es dirigeixen al Déu Pare de tot amb confiança que siguin escoltades i ateses, reconeixent el Senyor i amo de la vida. Es posen davant d'Ell les necessitats pròpies i també les dels altres.
- Aquesta oració mostra el veritable **rostre del Déu** de Jesús: un Pare universal que acull a tots, convidant-nos a viure en la manera com ho fa Jesús: en solidaritat, obertura i perdó, actituds que ens situen en l'òrbita del Déu bo i just.
- Se subratllen en el relat els punts **claus** següents:
 - La **universalitat**. El Déu de Jesús és Pare de tots, per això se l'invo-ca a l'inici com a *Pare nostre*, que crida tothom a participar en el Regne que es fa present en Jesús.
 - La **fraternitat**. Si Déu és Pare de tots, la conseqüència fonamental és la germandat de tots els éssers humans, convidats a estimar el pròxim tant com ho fan amb si mateixos.
 - La **bondat**. És present en la imatge de Déu que reflexa l'oració, però també en la bona i nova manera de viure que se'n desprèn.

Activitats d'ampliació

Partint dels objectius de la unitat:

- Presentar Déu com un pare/mare.
- Descobrir la importància de tenir una bona relació amb els pares.

Es proposen activitats d'ampliació entorn de:

- La imatge de Déu com a pare/mare humà, subratllant els aspectes positius del fet de ser pares.
- La relació amb els pares.

Llegim

1. És important **preparar aquesta lectura** per no caure en la rutina. Després de llegir i comentar el text de l'apartat «Connectem» del quadern, seria interessant suscitar un diàleg a partir de les preguntes següents:

- Jesús resava? Què resava? (Salms, fonamentalment.)
- Qui va ensenyar Jesús a resar? (Sobretot la seva mare. Amb Josep anava a la sinagoga a escoltar les Escripures.)

- Quan resava? (Tres cops al dia, com tots els jueus piadosos.)
- Quina era l'oració més important per a Jesús? (Ell resava de manera diferent als altres jueus. Escoltem-lo.)

Ens endinsem

Comprendre el text

2. Altres textos d'oració. Per emmarcar bé l'oració del *Parenostre*, podem llegir els versicles anteriors en aquest mateix text (Mt 6,5-8) subratllant la necessitat de relacionar-nos «d'una altra manera». També pot ajudar a la comprensió del text la lectura de Lc 11,1-13 en què se subratllen aquestes claus noves:

- Jesús ensenya als deixebles una oració que els identifiqui (com una consigna pròpia).
- La importància de la perseverança. Què passa quan un fill es posa tos-sut i pesat amb el seu pare?
- Déu actua millor que un pare/mare humà, però la base de la seva actua-ció és la mateixa.

Vivim

3. Convida els alumnes a un moment de **reflexió** personal entorn de totes les coses que haurien d'agrair als seus pares. Les poden escriure en un paper. Quan hagi passat un temps, demana'ls que escriguin una carta als seus pares felicitant-los per ser els seus pares i exposant aquelles coses per les quals estan agraïts. També es pot aprofitar per exposar sentiments de dolor o tristesa (sempre i quan no es culpi ningú): *Em poso trist quan discutiu...*

Les cartes es poden ficar en sobres i enviar-se per correu postal ordinari.

Amb una altra mirada

4. Durant aquests cursos hem vist molts **símbols** que representen alguna cosa important. Demana'ls que pensin un símbol (objecte, dibuix, cançó...) que representi l'estima i la paciència que els seus pares han tingut (i tenen) amb ells. El presentaran davant la resta, després el regalaran als seus pares.

Podem fer el mateix amb altres persones que hagin tingut una relació «com a pare o mare» amb ells.

Unitat 5

Línies de lectura

- El relat del lavatori dels peus introdueix la narració dels últims moments de la vida de Jesús. En el marc del **sopar d'acomiadament** que Jesús ofereix als seus deixebles, el quart evangeli presenta aquesta escena inèdita que només ell refereix. El gest de Jesús és tota una anticipació d'allò que han de viure els dies successius, concentrant els significats de la seva passió i mort.
- Allà on els sinòptics assenyalen la **institució de l'Eucaristia**, Joan relata el **gest de Jesús**, que exercint com a servidor i criat dels seus deixebles es posa a rentar-los els peus, en una actitud inaudita per a tot un honorable mestre. Jesús posant-se als peus dels seus amics, es comporta com un esclau i els mostra allò que és capaç de fer per ells.
- Aquesta acció se situa en línia amb les **accions simbòliques** que portaven a terme els profetes a través de les quals, unint gestos i paraules, comunicaven un missatge al poble. Aquí Jesús es comporta de la mateixa manera i, al gest de rentar els peus s'uneix el seu discurs, en el qual exposa la raó última de la seva existència: manifesta l'amor que sent per totes i cadascuna de les persones.
- Així el lavatori dels peus és signe del **servei** i l'**entrega** incondicional de Jesús, que el portarà a donar la seva vida per tots. La mort en la creu i la seva resurrecció ja estan presents de manera germinal en el gest del sopar d'acomiadament, amb el qual, posant-se als peus dels seus deixebles, manifesta el seu desig de servir donant vida.
- Se subratllen en el relat els punts **claus** següents:
 - **Donació.** Rentar els peus significa actuar com un esclau que serveix els altres. Jesús comprèn d'aquesta manera la seva missió: el que era el primer s'ha fet esclau de tots i servidor de tothom.
 - **Amor.** *Ningú té amor més gran que qui dona la vida pels seus amics.* Aquesta frase de Jesús resum tota la seva existència, concentrada en el seu gest d'amor als deixebles. Un amor que s'expandeix fent-se recíproc en el «Feu vosaltres el mateix».

Activitats d'ampliació

Partint dels objectius de la unitat:

- Presentar Déu com a servidor.
- Evidenciar la necessitat i el valor del servei mutu.

Es proposen activitats d'ampliació entorn de:

- Jesús en el seu acomiadament, que deixa gestos d'entrega.
- El servei com a regal a l'ésser humà i l'expressió de com és Déu.

Llegim

1. Jesús va dinar i sopar moltes vegades amb els seus deixebles, especialment amb els apòstols. El gest del **lavatori de peus** es dona en l'últim sopar que va compartir amb ells. Planteja als alumnes les qüestions següents:

- Què diu i fa una persona en un sopar en el qual s'acomiaada?
- De què solen parlar els discursos i els comentaris?
- Què se sol entregar en un sopar «d'acomiadament»?
- Què es proposa Jesús amb aquest sopar?

Ens endinsem

Comprendre el text

2. Com la Magdalena. Demana als alumnes que investiguin en la Bíblia quan li fan a Jesús el mateix que Ell fa amb els seus deixebles en l'Últim Sopar. Pregunta'ls: algú recorda algun moment?

A continuació, llegiu Lc 7,36-50. Establiu un diàleg mitjançant algunes preguntes:

- Què crida l'atenció d'aquest text?
- Què valora i té en compte el fariseu? I Jesús?
- Per què perdona Jesús els seus pecats?
- Amb quins gestos manifesta la dona que l'estima?

3. El mateix sopar. En aquest mateix sopar, després del gest de rentar-los els peus es dóna també el gest del pa i el calze. Convindria fer-hi un vincle (tenen la mateixa base humana d'entrega) i llegir què va passar després de rentar-los els peus a Mt 22,14-20.

Vivim

4. Cadena de serveis. Proposa als alumnes un joc basat en la pel·lícula *Cadena de favors*. Reparteix a cada un dels alumnes un paper amb el nom d'un company de classe que prèviament hagi escrit (si a algú li toca el seu nom es canvia per un altre). Hauran de fer tres favors o serveis al company que li hagi sortit sense que aquest els hi demani.

Passat un temps podem comentar si hem «notat alguna cosa» i com hem viscut cada un l'experiència.

Seria de gran ajut visualitzar la pel·lícula *Cadena de favors*, amb Kevin Spacey i Helen Hunt.

Amb una altra mirada

5. Posa algun moviment de *Les Quatre Estacions* de Vivaldi i baixa la llum de la classe. Demana als alumnes que tanquin els ulls, restin en silenci i adoptin una postura correcta i equilibrada (peus en contacte amb el terra, genolls fent un angle de 90°, braços sobre la taula i esquena recolzada al respall de la cadira...).

Després d'un minut d'audició en silenci demana'ls que imaginin elements de la natura (brisa, pluja, flors, arbres, mar...) que els serveixin per viure, gaudir, descansar...

Unitat 6

Línies de lectura

- L'episodi de la curació del paralític és el primer episodi de **curació** que recullen els Fets dels Apòstols. Pere i Joan, després d'haver rebut l'Esperit Sant, comencen a donar testimoni de Jesús i a fer accions sorprenents com les que havien vist fer a Ell.
- La vida de la comunitat cristiana reflectida en el llibre **continua l'existència de Jesús**, i els seus deixebles prolonguen la seva presència i la seva acció entre els més desfavorits, com en el cas del lesionat que espera la generositat dels altres a la porta del temple.
- El text fa una crida a una **reintegració** completa d'aquest home en la vida de la comunitat. La seva discapacitat l'impedia participar no només en les activitats de qualsevol persona, sinó també d'una relació plena amb Déu. Pere i Joan es converteixen així en instruments per a la seva inclusió, visualitzant la misericòrdia de Déu.
- El recorregut de l'episodi serveix, a més, per **fer una crida a la fe** i a l'agraïment a tots els que contempen l'escena, que *admirats, confessen no haver vist mai una cosa semblant*. El lesionat, però també molts altres, són convidats a participar de la vida bona que Déu regala.
- Se subratllen en el relat els punts **claus** següents:
 - La **gratuitat**. El do rebut pel lesionat desborda l'almoïna que ell esperava, perquè rep la benedicció de Déu en forma de salut i vida plena que el reintegra en una comunitat de gent sana i igual.
 - La **inclusió**. Atesa la situació que relegava el lesionat al marge d'un sistema social i religiós que considerava les persones segons les seves capacitats, Pere i Joan miren aquest home d'una manera diferent, reconeixent-hi una presència privilegiada de Déu, que crida a la igualtat i a la vida.

Activitats d'ampliació

Partint dels objectius de la unitat:

- Presentar Déu com a metge.
- Remarcar que tots tenim capacitats que podem utilitzar en benefici dels altres.

Es proposen activitats d'ampliació entorn a:

- Les potencialitats pròpies o dons personals.
- Les malalties no corporals.

Ens endinsem

Comprendre el text

1. Investiga. Per comprendre bé aquest text —què demana el pobre i què li dóna Pere—, s'ha de tenir en compte que el significat de la paraula *almoïna* (*eleemosyna* en grec) és 'misericòrdia' o qui l'exerceix. Demana als alumnes que investiguin sobre aquesta paraula per poder entendre què succeeix en el relat:

«Dóna'm una almoïna per l'amor de Déu...» I el que Pere li dóna és precisament misericòrdia de Déu que el cura. L'amor de Déu cura.

Vivim

2. La farmàcia de l'ànima. Després de fer l'última activitat de la pàgina 44 del quadern, demana'ls que diguin noms de medecines que coneguin i que expliquin per a què serveix cada una. Per exemple: *Dalsy, serveix per baixar la febre i treure el mal de coll...*

Pregunta'ls: què poden fer quan ens fa mal l'estima o ens envaeix la tristesa o ens sentim sols? Inicia una reflexió sobre un altre «tipus de medecines» que necessitem les persones per sentir-nos estimats –els petons, les carícies, les abraçades...– compartir les nostres alegries, dir-nos coses maques, saber que algú compta amb nosaltres...

Anima'ls a elaborar «medecines» per exposar-les en una «Farmàcia de l'ànima».

3. Quins són els meus dons? Demana als alumnes que segueixin aquestes passes:

- Cada un escriu el seu nom en la part superior d'un full i després aquelles qualitats i aspectes que altres veuen en ell (per què li diuen, per què ho nota...).
- A continuació, escriuen les qualitats que ells mateixos creuen que tenen.
- Passen el full amb el seu nom i cada company escriu alguna qualitat de l'amo del full.
- Finalment extreuen les dues, tres o quatre qualitats que coincideixen en els tres apartats.

Establiu un diàleg sobre què han obtingut. Cada un ha de respondre a la pregunta següent: *Què puc fer pels altres amb els dons que tinc?*

Amb una altra mirada

4. Que bonic! Demana als alumnes que portin a classe fotografies de revistes que ens facin exclamar: *Que maco!* Es poden seleccionar les millors perquè adornin la classe durant una temporada.

En presentar-les el primer dia, amb una música suau, digues que copiïn aquest fragment del salm 137 per repetir-lo junts observant les fotografies:

*T'enalteixo amb tot el cor, Senyor,
et vull cantar a la presència dels àngels.
Em prosterno davant el santuari
i enalteixo el teu nom,
perquè estimes i ets fidel:
les teves promeses sobrepassen
el que havíem sentit de tu.
El teu amor perdura sempre, Senyor!
No abandonis l'obra de les teves mans!*

Les sis narracions que configuren aquest quadern es poden treballar linealment o utilitzar en diferents moments al llarg del curs. Proposem alguns moments en què creiem que aquestes narracions poden servir de suport a l'hora de plantejar diferents temes. Evidentment, es poden fer servir en qualsevol altre moment, perquè la riquesa de la Paraula sempre ens obre nous horitzons. Hem de tenir en compte que algunes unitats es poden treballar també en l'hora de tutoria.

Unitat	Puc treballar-la...
1. Fins aviat! (Ex 33,1-23)	<ul style="list-style-type: none"> – Per Quaresma, com un itinerari per «conèixer Déu». – En l'Advent, com un període que ens prepara per «veure Déu» en Jesús.
2. Quin art! (Jr 18,1-17)	<ul style="list-style-type: none"> – En començar la segona avaluació. – Per Quaresma, com a espera i experiència del creixement interior. – Al final del curs (final de l'etapa d'EP), per descobrir «quina escultura han fet de mi».
3. Quina paciència! (Lc 13,6-9)	<ul style="list-style-type: none"> – El Dia mundial del Medi Ambient (5 de juny). – Per Setmana Santa i Pasqua (com a esdeveniment anual que es repeteix).
4. Com un pare i una mare (Mt 6,9-13)	<ul style="list-style-type: none"> – El dia del pare o de la mare. – Al principi de la Quaresma o de l'Advent.
5. Fes tu el mateix! (Jn 13,1-20)	<ul style="list-style-type: none"> – Pels volts de Setmana Santa. – El Dia Internacional del Voluntariat (5 de desembre). – En qualsevol campanya de cooperació.
6. Et donem el que tenim (Ac 3,1-11)	<ul style="list-style-type: none"> – En temps de Pasqua. – Al final del curs.